

Sprawozdanie końcowe urzędnika przeprowadzającego spotkanie wyjaśniające ⁽¹⁾**Papier samokopiujący – Ponowne przyjęcie decyzji w odniesieniu do Bolloré****(Sprawa COMP/36.212)**

(2011/C 138/07)

Omawiana sprawa dotyczy ponownego przyjęcia decyzji w odniesieniu do spółki Bolloré. W 2001 r. Komisja przyjęła decyzję, w której uznała, że spółka Bolloré i inne przedsiębiorstwa brały udział w kartelu w sektorze papieru samokopiującego, w ramach którego ustalano ceny i dokonywano podziału rynku, naruszając tym samym art. 101 TFUE ⁽²⁾. W przyjętej decyzji Komisja uznała, że spółka Bolloré dopuściła się naruszenia w postaci bezpośredniego udziału w kartelu, a także jako spółka dominująca przedsiębiorstwa Copigraph w okresie, w którym doszło do naruszenia ⁽³⁾.

Spółka Bolloré skierowała do Sądu sprawę dotyczącą między innymi naruszenia przez Komisję przysługującego jej prawa do ustnego złożenia wyjaśnień, ponieważ w pisemnym zgłoszeniu zastrzeżeń określono jedynie jej odpowiedzialność jako spółki dominującej, a nie odpowiedzialność wynikającą z bezpośredniego udziału. Sąd oddalił skargę spółki Bolloré ⁽⁴⁾. Następnie spółka Bolloré złożyła do Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości („ETS”) odwołanie od tego wyroku.

ETS orzekł, że prawa spółki Bolloré do obrony zostały naruszone „w jednej istotnej kwestii”. Zdaniem Trybunału Sąd popełnił błąd, nie wyciągając wniosków prawnych ze stwierdzenia, że prawo spółki Bolloré do obrony nie zostało jej zapewnione. Trybunał uznał w szczególności, że w zaistniałych okolicznościach nie można wykluczyć, że całość decyzji została oparta na postępowaniu, w odniesieniu do którego spółka Bolloré nie miała możliwości obrony ⁽⁵⁾.

Dnia 15 grudnia 2009 r. Komisja wystosowała nowe pisemne zgłoszenie zastrzeżeń do spółki Bolloré, w którym uznała tę spółkę winną zarówno bezpośredniego udziału w kartelu, jak również udziału w charakterze spółki dominującej przedsiębiorstwa Copigraph.

Strona otrzymała dostęp do akt sprawy w postaci dwóch płyt CD-ROM przekazanych w dniu 22 grudnia 2009 r.

Ustne złożenie wyjaśnień odbyło się w dniu 17 marca 2010 r.

Spółka Bolloré stwierdziła, że przysługujące jej prawo do obrony zostało naruszone w odniesieniu do zasady *ne bis in idem*, a także ze względu na nadmiernie wydłużony czas trwania postępowania. W przeciwieństwie do spółki Bolloré uważam, że ponowne przyjęcie decyzji przez Komisję po unieważnieniu pierwszej decyzji przez ETS nie stanowi naruszenia zasady *ne bis in idem*. W sprawie PVC II ETS wyjaśnił, że zasada *ne bis in idem* „sama w sobie nie wyklucza wznowienia postępowania w odniesieniu do tego samego działania naruszającego konkurencję, jeżeli pierwsza decyzja została unieważniona z powodów proceduralnych, natomiast nie wydano orzeczenia co do meritum sprawy” ⁽⁶⁾. Trybunał unieważnił pierwszą decyzję Komisji w tej sprawie z powodu naruszenia przysługującego spółce Bolloré prawa do ustnego złożenia wyjaśnień, a zatem z powodu naruszenia podstawowego wymogu proceduralnego. Trybunał nie wypowiedział się jednak co do meritum sprawy.

Ponadto nie podzielam argumentu spółki Bolloré, zgodnie z którym czas trwania postępowania Komisji był nadmiernie długi, a zatem niezgodny z art. 6 europejskiej konwencji praw człowieka i art. 41 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej. Z samego faktu, że od czasu zaprzestania naruszenia upłynęło 14 lat, nie wynika, że Komisja nie podjęła działań w rozsądnym terminie. Odwołanie od pierwszej decyzji złożone przez spółkę Bolloré oczekiwało na decyzję Trybunału przez ponad 7 lat. Ponad połowa całego okresu postępowania nie była zatem zależna od działań Komisji. Na podstawie orzecznictwa Trybunału okres, w którym odwołanie w danej sprawie oczekuje na rozpatrzenie przez sąd, nie może być brany pod uwagę przy określaniu długości postępowania prowadzonego przez Komisję, nawet jeśli zakwestionowana decyzja zostanie ostatecznie unieważniona z powodu błędu Komisji ⁽⁷⁾.

⁽¹⁾ Zgodnie z art. 15 i 16 decyzji Komisji (2001/462/WE, EWWiS) z dnia 23 maja 2001 r. w sprawie zakresu uprawnień funkcjonariusza ds. wysłuchań w niektórych postępowaniach z zakresu konkurencji – Dz.U. L 162 z 19.6.2001, s. 21.

⁽²⁾ Dz.U. L 115 z 21.4.2004, s. 1–88.

⁽³⁾ Ówczesny urzędnik przeprowadzający spotkanie wyjaśniające udzielił informacji na temat procedury, która doprowadziła do przyjęcia pierwszej decyzji, w sprawozdaniu z dnia 5 grudnia 2001 r. – Dz.U. C 96 z 21.4.2004, s. 39.

⁽⁴⁾ Sprawy połączone T-109/02 i in., *Bolloré i inni przeciwko Komisji*, Zb.Orz. [2007] s. II-947.

⁽⁵⁾ Sprawy połączone C-322/07 i in., *Papierfabrik August Kohler i inni przeciwko Komisji*, dotychczas nieopublikowane w Zb.Orz., pkt 34–48.

⁽⁶⁾ Sprawy połączone C-238/99 P i in., *Limburgse Vinyl Maatschappij i inni przeciwko Komisji (PVC II)* [2002] Rec. I-8375, pkt 61 i 62.

⁽⁷⁾ Sprawy połączone C-238/99 P i in., *Limburgse Vinyl Maatschappij i inni przeciwko Komisji (PVC II)* przytoczone powyżej, pkt 202 i -204. Sprawy połączone T-305/94, *Limburgse Vinyl Maatschappij N.V. i inni przeciwko Komisji (PVC II)* [1999], Rec. II-931, pkt 123; Sprawa T-57/01, *Solvay przeciwko Komisji* [2009] dotychczas nieopublikowana w Zb.Orz., pkt 124.

W każdym przypadku brak działań w rozsądnym czasie, gdyby został udowodniony, stanowiłby podstawę do unieważnienia decyzji, tylko gdyby zostało udowodnione, że naruszenie tej zasady niekorzystnie wpłynęło na możliwość podjęcia obrony przez zainteresowane przedsiębiorstwo ⁽¹⁾. Spółka Bolloré wiedziała już o zastrzeżeniu dotyczącym odpowiedzialności jako spółki dominującej, ponieważ znalazło się ono w pierwszym pisemnym zgłoszeniu zastrzeżeń przekazanym w 2000 r., natomiast zastrzeżenie dotyczące bezpośredniego udziału zostało jej przekazane w pierwszej decyzji z 2001 r. Ponadto spółka Bolloré podjęła obronę w odniesieniu do merytorycznej strony zarzutów Komisji już w odwołaniu skierowanym do Sądu, kwestionując m.in. swój bezpośredni udział w kartelu. Spółka Bolloré nie przedstawiła zatem przekonujących argumentów, które by wskazywały, że wydłużone postępowanie administracyjne wpłynęło niekorzystnie na przysługujące jej prawo do obrony.

Podsumowując, uważam, że prawo spółki Bolloré do obrony nie zostało naruszone w odniesieniu do kwestii proceduralnych poruszonych przez stronę.

Uważam, że projekt decyzji dotyczy jedynie zastrzeżeń, co do których strony miały możliwość przedstawienia swoich stanowisk.

Stwierdzam, że w niniejszej sprawie prawo strony do złożenia wyjaśnień zostało zachowane.

Bruksela dnia 21 czerwca 2010 r.

Michael ALBERS

⁽¹⁾ Sprawa C-105/04, *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied przeciwko Komisji* [2006] Zb.Orz. s. I-8725, pkt 42–43.